

פרוטוקול מס' 53/ג

מישיבה של ועדת החינוך והתרבות, שהתקיימה ביום ג', כ"ו בתמוז, תשי"ד - 27.7.54, בשעה 11.00

ג. כ. ח. ז.

- חברי הוועדה: ח. בוגר - היו"ר
- ס. אונא
- מ. ארם
- ז. בן-יעקב
- א. ברטן
- ק. כהנא
- א. כלפון
- ש. כפרית
- ד. נצר
- י. סטילנסקי
- ש. פרסיץ
- ר. צברי
- א. רוזאל-נאור

טו. זמנים:

- פרופ' דינור - סר החינוך והתרבות
- ד"ר אבידור - המנהל הכללי של משרד החינוך והתרבות
- מר שריד - סגן מנהל כללי של משרד החינוך
- ד"ר זיו - מנהל המחלקה לבי"ס תיכוניים, ק. החינוך
- גב' סטנר - היועצת המשפטית של משרד החינוך
- מר ויינז - נציג משרד המשפטים

נ. ע. ד. ר. ז.

- י. ס. דוונברג
- ש. גרייזי

סד. הינום:

חוק חינוך חובה (תיקון) הוראת-שעה, תשי"ד - 1954.

=====

היו"ר ח. בוגר:

אני פותח את הישיבה. ברצוני לאחל לחה"כ פרסיץ, בשם הוועדה, רפואה שלמה, למען תוכל להמשיך את עבודתה הפוריה בשטח החינוך העברי בארץ.

נדון תחילה בחוק לימוד חובה (תיקון) הוראת-שעה, ולאחר מכן בשטע מפיי ד"ר זיו סקירה על חלוקת סטיפנדריות לתלמידים מעוסי-אמצעים, בעיקר מבני עדות המזרח.

מר ויינז:

חוק לימוד חובה (תיקון) הוראת-שעה, שנתקבל בכנסת אשתקד קבע תשלום שגר-לימוד בבנים לשנת הלימודים תשי"ד. התיקון המוצע עתה לכנסת בא להחיל את החוק שנתקבל אשתקד גם על שנת הלימודים תשט"ו.

ש. פרסיץ:

כולנו יודעים מה מצבה של מערכת החינוך ומה הם קשייה ובעיותיה. אחת הבעיות היא חינוך העולים והכשרת ילדי העולים לקראת כניסתם לבית-הספר. דעה אחת ומשותפת לכל אלה העוסקים במלאכת החינוך בארץ והיא - שהגן הוא אחד האמצעים החשובים ביותר לא רק להכשרת הילדים הקטנים לקראת התחלת לימודיהם בבית-הספר היסודי, אלא זהו גם פקטור חשוב מאוד לחינוך הוריהם ולהבנתם את ערכי החינוך.

או.

פ. פרסיץ:

ידוע, כי בשנה שעברה, כאשר התיקון לחוק חינוך חובה הובא לכנסת ברגע האחרון טעם, לא היתה כבר אפשרות לטכס עצה. ויורשה לי לוטר עתה, כי הבאת תיקון זה עכשיו, לאחר נסיון של שנת הלימודים החולפת היא - נדמה לי - סוקדמת מדי. היא טוקדטת מדי, לא מבחינת התאריך, אלא מבחינת המאמצים שנעשו כדי לפתור את בעיית תקציב הגנים בצורה אחרת.

בתיקון שנתקבל אשתקד בכנסת מדובר על שחרור תלמידים מעוסי-יכולת מתשלום שכר-לימוד. נסיוני בשטח זה הוא מר מאד. לפי הספרים הידועים לי - והם שונים מהספרים ששר החינוך מסר בכנסת - היו הסוני ילדים, בני הורים עניים טרודים אשר לא ביקרי בגן, מפני שהברורים והליבוניים הסוקדטים לשם קבלת פטור מתשלום שכר-הלימוד הביאו את ההורים האלה לידי כך שויתרו על החסד הזה.

אולם היו גם מקרים אחרים. לפי החוק שנתקבל אשתקד מסוחררים תושבי מעברות וישובי עולים מירלום שכר-הלימוד בגן. אולם עיריות מכוונות מאד הודיעו לארבוני הנסטים סכל עוד הילדים בגנים שלהם לא ישלטו שכר-לימוד, לא משתתף העיריה בתקציב הגנים בסך של שתי לירות לילד. ולכן, ילדים רבים לא נתקבלו לגנים.

בשנה שעברה, סתוך פחד וסתוך דאגה לעמיד הגנים אישדה הוועדה את הכל ובלבד שהגנים ייפתחו. אבל איפה ההצדקה לכך שעיריות אשר מרשות לעצמן להוציא כספים רבים - אמנם למטרות חשובות מאד, כמו הקמת אוניברסיטה, אבל על אף הערכת הרבה לחשיבותו של החינוך הגבוה, הייתי שטחה אילו היתה בארץ אוניברסיטה אחת טובה - תהיינה פטורות מהשתתפות בתקציב הגנים?

על כן אין אנו יכולים לדון בצורה כזו בתיקון לחוק חינוך חובה הטובש עתה לאישודה של הכנסת, ואשר משחרר את העיריות מנשיאה בעול וסתיר טקום לפרצות רבות כל-כך. עלינו לשטוע תחילה אינפורמציה על-כך כמה ילדים ביקרו אשתקד בגנים הסוחזקים, בגנים הציבוריים וכמה ילדים עברו לגנים פרטיים, שרטתם לא תמיד משביעה רצון. רק לאחר שנדע מה נעשה בשטח זה בשנת הלימודים החולפת, נוכל לדון באישוד התיקון לחוק חינוך חובה.

מר שריף:

ברצוני להזכיר לחברי הוועדה שכבר לפני חדשים מספר נמסרה כאן סקירה על הגנים. הסקירה היתה טלויה מספרים וכללה את כל הפרטים שהיו ידועים לנו. נוסף לכך, גם מפקחי המחוזות אשר הרצו בפני הוועדה על מצב החינוך במחוזותיהם, מסרו אינפורמציה גם על מצב הגנים. ישנם כטובן הרבה גנים פרטיים ואין אנו יודעים בדיוק מה מספר הילדים המבקרים בהם.

חה כ פרסית אטרה כי הספרים שהשר מסר בטליאת

הכנסל אינם זהים עם הספרים הידועים לה. ברשותו של שר החינוך אחזור בפני הוועדה על דבריו בכנסת. הספרים שנמסרו על-ידו מעל בטת הכנסת הם אותם הספרים שנמסרו פעם לוועדת החינוך, כמדומני שב-30 למרס ש.ז. מהתאריך הנ"ל ועד היום לא נשתנה הרבה. אין לנו עדיין סיכום הטפקד שנערך בגנים, כי טפקד זה נתקל בקשיים גדולים מאד. הגננות אינן מוכנות להשיב על השאלונים וישנם כ-500 גנים, לבני 4 ולבני 5, שלא הצלחנו לקבל עליהם נתונים מהגננות. יתכן שאף בשנת הלימודים הבאה לא נוכל לקבל את הנתונים אם הגננות תתחלפנה.

המוסד של גן רשמי הוא רק בן-שנה. לגבי מספר הילדים המבקרים בגנים אנו מסתמכים על מספרים שהם לדעתנו בדוקים ומנוסטים, מפני שהם תוצאת התקנים שלפיהם אנו משלמים את משכורת הגננות. יתכן מאד שפה ושם ישנם אי-אלו אי-דיוקים, אבל הם מסתמכים לכל היותר בגבולות של 300 ילד לכל הארץ. אנחנו סתיחסים לתקנים אלה באטון, מפני שהם נבדקו על-ידי הרשויות הטקוטיות, על-ידי המפקחות על הגנים ועל-ידי מפקחי המחוזות. על-יסוד התקנים אפשר לוטר שמספר ילדים גילאי 5 שביקרו בגנים בשנת הלימודים תשי"ד ושעבורם אנו משלמים משכורת לגננות מגיע ל-29,401. לעומת זאת מוכיחים המספרים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה שמספר ילדים גילאי 5 שהיו צריכים ללמוד בגנים בשנת הלימודים תשי"ד הוא 34,140. זאת אומרת שנוצר פער של כ-4,500 ילד.

מה היה המצב בשנים הקודמות? - בשנת הלימודים

תשי"ג הקיף השנתון של גילאי 37,721.5 ילדים. לעומת זאת ביקרו בגנים באותה השנה רק 34,144 ילדים. זאת אומרת שגם בשנת תשי"ג לא הגיעו לגנים הרשמיים כ-4,500 ילדים.

או.

טר שריד: נשאלת היצלה היכן נמצאים אותם 4,500 ילדים שאינם מבקרים בגנים רשמיים. לפחות טחצית מהם מבקרים בגנים פרטיים ובגנים טוכרים בלתי-רשמיים. זאת אומרת שבסך הכל לא הגיעו הסנה לגנים כ-2,000 ילד, ואולי אף פחות מזה. אם נבדוק את המספרים של הסנים הקודמות, נראה כי מספר זה חוזר בכולן. לא קרה עוד שמספר ילדים המבקרים בגנים יסתווה עם מספר ילדים המבקרים בגנים רשמיים.

על-יסוד מספרים אלה הגיע מסרד החינוך לידי הכרה שתשלום שכר-הלימוד לא פגע פגיעה רצינית בביקור גילאי חמס בגנים. אולם יתכן - ושר החינוך אמר זאת בכנסת - שהטלת שכר-הלימוד פגעה בביקורם של גילאי ארבע. אולם אם אנו מדברים על השפעת שכר-הלימוד על גילאי חמס, הרי הכרתנו הטלאה היא ששכר-הלימוד לא פגע כאן באופן רציני ויתכן שאף לא פגע כלל. העיריות והרשויות הייסוסיות שחררו חלק ניכר מהילדים מתשלום שכר-הלימוד. ביסיבה טטותפת של נציגי מסרד החינוך ושל נציגי מחלקות החינוך של שלוש הערים הגדולות נטסר לנו, כי בחיפה הגיע מספר המטוחררים מכל תשלום שכר-לימוד ומספרם של אלה ששילמו רק שכר-לימוד טטלי של לירה אחת להודס לטך של 14% - 13% מכל ההורים שילדיהם מבקרים בגנים. אני טניח שאותו האחוז טופיע גם בשתי הערים האחרות. גם בתל-אביב הטילה העיריה על הורים טטויטיים תשלום טטלי של לירה אחת לחודש. תקנות בקשר לדירוג שכר-הלימוד שנתפרטטו על-ידי מסרד החינוך קונעות טוגים טוגים של הורים המטוחררים מכל שכר-לימוד. ביניהם טופיעים קודם-כל הטובטלים.

כן שטענו טבאי-כוח העיריות שטספר הורים המטלטים את שכר-הלימוד הטכטיטלי של 84 לירות לשנה ושל אלה המטלטים 72 לירות לשנה מטתכם בטך הכל ב-14% - 13%. זאת אומרת שאחוז המטוחררים מכל תשלום ואחוז מטלטי שכר-לימוד טכטיטלי טודהים. שכר-הלימוד המטוצע שטולם בחיפה הגיע ל-47 - 46 לירות לשנה לילד. בתל-אביב המטוצע הוא כנראה אף נטון מזה. על-כל-פנים, זהו המטוצע של הערים הגדולות בהן גרה אוכלוטיה בעלת-יכולת. בערים אלו הרוב הטכריע של ההורים מטלם רק 36 - 48 - 50 לירות לשנה. בטעברות ובטושבי עולים הגנים ברובם טוחזקים. מספר הגנים המוחזקים הוא 150 לערך והילדים המבקרים בהם אינם חייבים בתשלום.

א. כלפון: גם אם המעברה היא בתחום עירוני?

טר שריד: אין הדבר שווה בכל המקומות. לטטל לגבי מעברה טהיא בתחום חיפה נקבע שעיריית חיפה צריכה להטתף גם בהחזקת ילדי המעברה בגן והורי הילדים, יושבי המעברה, ישלטו לפי יכולתם. טבא-כוח מחלקת החינוך של עיריית חיפה נטסר לנו היום טרוב ההורים בטעברת דוד מטלטים את התשלום הטיניטלי והטטלי של לירה אחת לחודש. בא-כוח מחלקת החינוך טסר לנו, כי לדעתו התשלום הוא קטן טדי, טפני שלהורים אלה לצון הכנסות הטאפשרות להם לשלם טכום גבוה יותר. אולם אנו חוטשים שאט יטילו על הורים אלה תשלום יותר גבוה הם עלולים בכלל לא לשלוח את ילדיהם לגן. ישנן מעברות הנטצאות גם בתחום עירוני ואף על-פי-כן הן מטוחררות מכל תשלום, כי העיריות שבתחוטן הן נטצאות הנן בעלות-יכולת. כטו כן, אין לשכוח שארגוני הנשים פתחו את גניהם דווקא בטעברות ובישובי עולים וקלטו את הילדים העניים בטידה שהם לא נקלטו בגנים הרשמיים. בטקרים כאלה מטתף מסרד החינוך בתשלום מטכורת הגבנות.

יתכן שבתקנות דירוג שכר-הלימוד יצטרכו לחול שינויים, לאור הנטיון של השנה החולפת. נביא בפני הטר את כל הדברים שנטטרו לנו על-ידי באי-כוח הרשויות הטקוטיות ויתכן שיוכנסו בתקנות שינויים אשר יבטיחו שכל מי שאינו יכול לשלם כלל ישוחרר מטכר-הלימוד, כל מי שאינו יכול לשלם הרבה ישלט את אשר ידו מטגת, ומי שיכול לשלם את המכטיטום - ישלט אותו. בכל אופן, העיריות אינן מערערות על המכטיטום של 84 לירות לשנה, מפני שהמכטיטום טוטל רק עלחלק קטן של הציבור.

טר טריד:

כאשר טיפלנו בשאלת גן הילדים לקראת שנת הלימודים תשט"ו היתה לנו הרגשה - לאחר בדיקת התקציב - שלקראת שנת תשט"ו נצטרך להעלות את המכסימום של שכר-הלימוד. הרגשתנו זו נבעה מהמצב התקציבי. אולם הממשלה החליטה לא להעלות את המכסימום, ואין אנו מצטערים שכך החליטה.

אין לשכוח שתוך שנת הלימודים תשט"ו עלתה משכורת הגבנות בסכום לא קטן. חלק מהגבנות קיבלו תוספת משכורת של 7 לירות לחודש, וחלק - 4 לירות. תוספת זו הסתכמה בעשרות אלפי לירות. כן היתה עליה במדד יוקר-המחיה מאז תחילת שנת הלימודים תש"ד. התקציב שלנו בנוי כיום על-יסוד מדד יוקר-המחיה של 216 נקודות, ועם כל עליה באינדקס נצטרך אף להעלות את המשכורות. אולם בינתיים לא ביקשה הממשלה כל תוספת לתקציב.

בחדשים מאי ויוני הסתכמה משכורת הגבנות ב-212,580 ל"י לחודש. אף אם לא תהיה כל העלאה במשכורת הגבנות כתוצאה טעליה באינדקס היוקר, נצטרך להוציא את הסכום של 2,550,000 לירות לשנה. בסכום זה כלולות כל התוספות המסתללות לגבנות וכן הסכומים הדרושים להחזקת הגנים המוחזקים. אולם, אם אינדקס היוקר יעלה מעל ל-216 נקודות, הרי לשם כיסוי ההפרש הזה נצטרך לקבל כסף ממקורות אחרים ולא מהתקציב שלנו. כן לסחבנו בחשבון בעת עריכת התקציב, כי מספר הילדים בגן בגיל חינוך חובה בסנת הלימודים תשט"ו לא יעלה בהרבה על מספר ילדי הגן בגיל חינוך חובה בסנת תש"ד. הנחה זו מתאשרת על-ידי המספרים של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. כי אף-על-פי שיטת הפרטים מסויימים במספרים, הם קטנים מאוד ואינם יכולים להשפיע השפעה מכרעת על התקציב, על כן יכולנו לקחת בחשבון שמספר הילדים בגן בגיל חינוך חובה בסנת תשט"ו לא יעלה מעל ל-30,000. זאת אומרת, שלשנת הלימודים תשט"ו דרושים לנו לשם תשלום משכורות הגבנות והחזקת הגנים המוחזקים על-ידינו כ-2,550,000 לירות. אולם בתקציב זה אינן נכללות כל אותן ההוצאות המסתללות לא על-ידי גזברות משרד החינוך, אלא על-ידי גורמים אחרים.

בחוק התקציב לשנת 1954/55 נקבע, שהאוצר משתתף בתקציב הגנים ב-832,600 לירות. אנו מקווים שהסוכנות משתתף בסכום טקביל. אולם שנת הלימודים תש"ד מורכבת משני חצאי שנת הכספים. אנחנו בנינו את התקציב תחילה על 750,000 לירות בלבד. פירוש הדבר, שאם בסחצית הראשונה של שנת כספים זו תיתן הסוכנות רק 375,000 לירות, ואם אנו רוצים לחייבה בתשלום 832,000 לירות לשנה, הרי בסחצית הראשונה של שנת הלימודים תשט"ו נצטרך הסוכנות להשתתף בתקציב הגנים בסכום הקרוב ל-500,000 לירות. אנו מקבלים סכום זה כנתון, והוא גם סופיע בתקציב שלנו. האוצר יצטרך לדאוג לכך שכסף זה אמנם ישתלם על-ידי הסוכנות. בכל אופן, השנה המצב יותר בטוח, מפני שהאוצר מטלם כל חודש את משכורת הגבנות.

בהערכה זהירה אנו יכולים לומר שכר-הלימוד יכניס בסנת לימודים זו 650,000 - 600,000 לירות לערך. אין לנו עדיין סיכום סופי על הכנסה משכר-הלימוד בגנים בשנת הלימודים תש"ד, אבל לעת עתה ההכנסה היא קצת למעלה מ-600,000 לירות. גם בשנת הלימודים תשט"ו תהיה ההכנסה משכר-הלימוד בגנים באותם הגבולות. זאת אומרת, שאם שכר-הלימוד יכניס לנו 600,000 לירות גם אז יחסרו לנו עוד 284,000 לירות. אינני יכול לומר עכשיו מניין ביקח את הכסף החסר. אני מניח שנדון על-כך עם משרד האוצר ונבדוק שוב את תקציב המשרד, כדי לראות אם אי-אפשר להעביר את הכסף החסר לתקציב הגנים מסעיף הוצאה אחר. אם לא יימצא כסף במסגרת התקציב שלנו נצטרך לחפש כיסוי ממקורות חוץ. בגלל מחסור בסכום הזה של 284,000 לירות חששנו שהממשלה תצטרך להעלות את המכסימום של שכר-הלימוד.

אין זה נכון שהעיריות אינן משתתפות בהוצאות הגנים. נכון אמנם שלעיריות נותר דבר מה משכר-הלימוד, אבל כסף זה אינו מספיק להן לקיום הגנים. ישנן רשויות מקומיות רבות שכללו בתקציביהן גם הוצאות לקיום הגנים, מפני שהן מקיימות את הגנים ומספקות את כל הדרוש להם. רשויות מקומיות רבות מוציאות לקיום הגנים סכומים לגמרי לא מבוטלים.

סר החינוך והתרבות:

אני הבאתי את הצעת התיקון הזאת וכן אמרתי במסגלה שאין צורך להעלות את סכר-הלימוד. המטילה קיבלה את דעתי. אמנם ישנו גרעון בתקציב הגנים, אבל אנחנו אחראים בתקציבנו לכיכוי הגרעון הזה.

סעיף 7 לחוק לימוד חובה נותן לי רשות - לאחר התייעצות עם שר הפנים - להטיל גם על חסויות הטקוטיות הסתמפות בתקציב מוסדות החינוך. אולם בגלל מצבן הכספי של הרשויות הטקוטיות אין הדבר אפשרי. אבל אינני שולל אפשרות כזאת, ויתכן שאחייב גם את הרשויות הטקוטיות להסתמף בקיום מוסדות החינוך, ביניהם בני-ילדים. ניתן לומר שחלק גדול של האוכלוסייה מסוגל לסלם את סכר-הלימוד הכספית של 84 לירות לשנה. בתקנות של משרד החינוך בקטר לתשלום סכר-הלימוד ודירוגו נקבע שחרור מסכר-לימוד לתושבי מעברות ויטובי-עולים. גם בעיר נקבעו קטגוריות שונות של סכר-הלימוד, בהתאם ליכולתם אל ההורים. אני חושב שהורדת המכסימום של סכר-הלימוד תהיה בלתי-צודקת. לעומת זאת, דעתי היא שאין צורך להעלות את המכסימום, מפני שנצליח לכסות את הגרעון בתקציב הגנים סטקורות אחרים.

א. רוזיאל-נאור:

הייתי שמחה אילו יכולתי להעביר בוועדה החלטה המחייבת להחזיר את התיקון הסוצע

בחזרה למטטלה.

אשר לדברי סר שריד, הרי בפרוטוקול מיום 30 במרס ש.ז. ישנה סקירה של סר שריד על גני-הילדים, ובאותה הסקירה טופיעים מספרים שונים טאלה שסטענו עכשיו. סם כתוב שמספר ילדים בני חמס שביקרו בגנים בשנת הלימודים תשי"ד מגיע ל-30,000, לעומת 34,000 ילדים בני חמס שיסגם כיום בארץ. לי לא ברור כמה ילדים ביקרו השנה בגנים וכמה ילדים לא הגיעו לכלל ביקור. כן לא ברור לי באיזו מידה פגעה הטלת סכר-הלימוד במסדי הביקורים. אני חושבת שהפגיעה היא רצינית טאד, אפילו בקרב ילדים בני חמס, ואין ספק שהביקור של גילאי ארבע נפגע קשה טאד. לדעתי, הרבה טאד ילדים בני חמס לא ביקרו השנה בגנים ואני חושבת שמספרם הוא בין 6,000 ל-8,000 ילד. כן לא ברור לי כיצד השנה עם קיום אבטלה - שאינני רואה כיצד תופחת - וכל התופעות הטלוות אותה לא תפגע הטלת סכר-הלימוד בביקור ילדים בני חמס בגנים.

ברור, שאם הוועדה תאשר את התיקון הסוצע גם לשנת הלימודים תשט"ו, הוא ייהפך לחוקה לתמיד. דעתי היא שהרעה אשר גרמנו אשתקד על-ידי אישור התיקון לחוק חינוך חובה היתה מספקת ואין לחזור על כך שנית על-ידי אישורו מחדס של התיקון.

ברצוני לדעת כמה ילדים נשארו השנה בכיתה א', וכמה כסף יצטרכו להוציא כדי לפתוח בשבילם כיתות א' בשנת הלימודים הבאה. מטום שהקטר בין ביקור מקוצץ בגן-ילדים לבין ההישארות בכיתה א' הוא ברור לסדי.

סר שריד: זאת נוכל לדעת רק בסוף שנת הלימודים תשט"ו.

א. רוזיאל-נאור:

על כן יש לראות אם את הכסף שיוצא על פתיחת כיתות א' בוספות לא כדאי להעביר במישרין לתקציב הגנים על-מנת לסנוע את ההישארות בכיתות א'.

מה יהיה במקרה שהסוכנות לא תשלם טכום מקביל לזה המסתלם על-ידי המטטלה?

ש. פרסיץ: הכסף הזה טובטח כבר.

ס. אונג:

יש סתירה בין דברי סר החינוך בכנסת לבין מה שמסר סר שריד. כאמר רואים את סכר-הלימוד המסוצע המסתלם על-ידי הורי הילדים והמגיע ל-47 לירות לשנה, יוצא שבמעגל מטלמי סכר זה נכללים כ-15,000 - 14,000 ילדים. הייתי רוצה לדעת כמה ילדים בכלל נכנסים למעגל מטלמי סכר-הלימוד, ומהו סכר-הלימוד המסוצע שהם מטלמים.

א.ו.

ס. אונא:

מתוך הסבריו של מר שריד הבנתי שקיימת קטיגוריה של מסלטי לירה אחת לחודש, ולפי הסטאטיסטיקה שלו הם נכללים בין אלה שאינם מסלטים כלל. לדעתי יש להפריד בין הסניי. כמו כן, אין זה מתקבל על דעתי כנכון שאחוז של אלה שאינם מסלטים כלל סכר-לימוד ואחוז של אלה אשר מסלטים סכר-לימוד מכסיטלי הוא זהה. הכוונה היתה שמעוטי-יכולת יהיו פטורים מכל תשלום ומספרם של אלה עולה בוודאי על מספר ההורים בעלי-יכולת מלאה מסטוגלים לסלם את סכר-הלימוד הכסיטלי. על-כן לא יתכן שהאחוזים של אלה הנכללים בשתי הקטיגוריות הקיצוניות יהיו שווים.

בטקירה שמסר מר שריד ב-30 למרס ס.ז. נאמר שסך הכל ישנם כיום בארץ 34,000 ילדים בגיל חמט ומהם 30,000 סנקרים בגנים. כן נאמר שכיום נמצאים במדינה 50,000 ילדים בני ארבע, אשר בסנת הלימודים תשט"ו יהיו בגיל חינוך חובה בגן. בדצוני לדעת האם המספר של 50,000 הוא נכון, מפני שאם כן הדבר, הרי תקציב הגנים לשנת הלימודים תשט"ו לא בנוי בסדר, כי הוא מתבסס על ההנחה שמספר ילדים בני חמט בגנים בשנה הבאה לא יעלה בהרבה על המספר של שנת הלימודים תש"ד.

מר שריד: זו שגיאה, אין כיום במדינה 50,000 ילדים בגיל ארבע.

ס. אונא:

אשר לגופו של ענין, נדמה לי שכל עוד לא נקבל טהרסויות המקומיות אינפורמציה על הדרכים בהם גבו את סכר-הלימוד בשנה החולפת ועל הבעיות בהן נתקלו עקב זה לא נוכל להתיחס נכונה אל הצעת התיקון. על-כן אני מציע להזמין לוועדה את נציגי מחלקות החינוך שליד הרשויות המקומיות ולשמוע מהם אינפורמציה על סכר-הלימוד בגנים בסנת הלימודים תש"ד.

ד. בצר: אין לוועדה אפשרות להחזיר את הצעת התיקון למסטלה, מפני שההצעה הועברה אלינו על-ידי שליאת הכנסת. אולם בכל זאת הייתי מבקשת מהיועצים המטפטיים שיציעו לנו נוסח אשר יבטיח, כי תיקון זה יהווה אטום הוראת-שעה בלבד, ולא הוראה לסרך שנים מספר.

ס שריד מסר כאן כי גם לאחר תשלום סכר-הלימוד ישאר עוד גרעון בתקציב הגנים, אולם בכל זאת נשאלת השאלה אם בגלל אותם 600,000 לירות שסכר-הלימוד יכניס כדאי לבצע מהפכה בחינוך חיים. האם מסרד החינוך לא חייב להיות במקרה זה הגורם אשר ימלדנו כיצד למנוע הישנותה של הוראת-השעה גם בשנה הבאה? לא שוכנעתי מדבריו של מר שריד שאין לקבל ידיעות מדויקות ממפקד שנערך בגנים. בסוף שנת הלימודים אנחנו חייבים לקבל את הנתונים הדרושים.

אני רוצה שיהיה ברור לוועדה שהילדים בני-חמט אשר הוחזקו השנה בגנים של הארגונים הציבוריים הוחזקו על חשבון ילדים בני-ארבע. אם ביקח בחשבון שילד בגן עולה 120 ל"י לשנה ומזה המסטלה יחד עם הרשויות המקומיות טשתמפת מכסימום ג-70 ל"י לשנה, נראה שהארגונים הציבוריים מוציאים על כל ילד בגנים שלהם בממוצע 50 ל"י לשנה. דבר זה מסתכם באלפי לירות, אולם מעיפי ההכנסה של ארגוני הנשים, הבאים מתרומות, אינם גדלים עם עליית תוספת היוקר. ז.א. שהגנפים הציבוריים לא יוכלו להרחיב את פעולתם. על-כן, אינני יודעת אם החשבון הסופי של המסטלה צודק ואם אין לראות היכן קיימות פירצות חדשות. כולנו יודעים מה ערך יש לביקור ילדים בני-ארבע בגן ואנחנו רוצים שהארגונים הציבוריים יעזרו למסטלה לבצע את הפעולה הזאת. אינני יודעת על מי להטיל את האשמה לכך שהדיונים על מצב הגנים התקיימו לפני שנה כל-כך בטפטיע, כי יתכן שאפשר היה לחפש את תיקון המצב בדרכים אחרות. בכל אופן, אני משוכנעת שאילו הכנסת היתה דנה כיום בחוק חינוך חובה היא לא היתה מאמת חינוך חובה חיים ל-9 שנים. אבל הדבר נעשה כבר, ומכיוון שהוא כה חינוכי לנו, חובה עלינו לחפש דרך שתאפשר את ביטולה של הוראת-השעה.

או.

ד. בצר:

אין זה טקרה סרק 14% - 13% של ההורים מסלמים
את שכר-הלימוד המסכימלי ויט להוסיף ולוטר
שהם מסלמים לא 84 לירות, כפי שכתוב בחוק, אלא 94 לירות, כל הרטויות
המקומיות גובות עוד 10 לירות. ההורים מסלמים את הסכום הזה בתשלום, ב-
3 או 4 פעורים לשנה, ודבר זה הוא קשה למדי לאנשים החלים על טכורותם.
נוסף לכך ישנם הורים העוסים לעצמם חשבון שעבור אותו הסכום הם יכולים
לשלוח את ילדיהם לגן פרטי, שהוא לעתים קרובות נוח וקרוב יותר מהגן הרסמי.
יכול אם כן לקרות שדווקא אותם ההורים המסוגלים לסלם את התשלום המסכימלי
של 84 לירות, ישלחו את בניהם הפרטיים. הטנה קרו כבר טקרים כאלה,
ואני חוששת מאד שהם ילכו וירבו בסנת הלימודים הבאה.

אולם אני טאמינה שהמססלה הלכה בדרך הנכונה,
ודעתי היא שלסנת הלימודים תססו לא תהיה לנו ברירה אחרת מאשר לקבל
את הוראת-הטעה המוצעת, מתוך הנחה שזוהי הוראת-הטעה האחרונה שתובא לפנינו.

ה. צברי:

אני רוצה לפתוח את דברי בטענה על כך שהדיון
על הוראת-הטעה בסליאת הכנסת לא עמד על הגובה,
ולא באסתנו. הוויכוח על הוראת-הטעה צריך היה לתקיים לאחר הדיון בחוק
הדיינים, אולם טסום מה סינו את סדר הדיינים, הקדימו את הדיון בהוראת-טעה
ועל-כן חברי הוועדה לא היו טוכנים לוויכוח. אני חושבת טאם רוצים לקיים
בסליאה דיון על בעיות בטסח החינוך יש להודיע על-כך לחברי הוועדה בעוד טועד.

לאחר שהצעת התיקון הועברה כבר לוועדה איננו
יכולים להחזירה למססלה, אלא עלינו לראות מה אפשר לתקן, טי שתוצאות התיקון
לא תבאנה לתופעות בלתי-רצויות. ידוע שהוראת-הטעה השפיעה על ביקור
הילדים בגן, ודבר זה ניתן לסטוע הן ספי הגננות עצמן והן ספי המפקחות.
אולם אין להסתפק באינפורטציה זו, אלא יש צורך לערוך סחקר יטודי לקראת
סנת הלימודים הבאה, כדי לדעת כמה ילדים ביקרו בגן, כמה לא ביקרו וכמה
ילדים נטארו כתוצאה טכך בכיתה א'. צודקת חה"כ בצר כי לא יתכן שבתום סנת
הלימודים אי-אפשר יהיה לקבל טטובה על ספקד. הרי צריכים להיות בכל גן
יונים/טעל-פיהם אפשר לדעת מהו הטצב.

חוק אני טצודדת בדברי חה"כ בצר וגם דעתי היא טיס
לחשוב על-כך אם כדאי לתקן את/חינוך חובה בגלל טכום לא גדול. כן אין
זה טתקבל על הדעת שטספר הורים בעלי יכולת וטספר הורים טעוטי-יכולת הוא טווה.
יתכן מאד שילדים אשר אינם יכולים לסלם את שכר-הלימוד אינם טבקדים בגן,
ולכן הטספר הוא כה קטן.

אני גם חושבת שהטלת שכר-הלימוד הביאה בעקיפין
לפריחת הגנים הפרטיים, כי הורים רבים שהיו יכולים לסלם את שכר-הלימוד
המסכימלי העדיפו לשלוח את ילדיהם לגנים פרטיים. כתוצאה טזה לא בגיעו
בגביית שכר-הלימוד לסכומים גדולים יותר, כי דווקא אלה שיכלו לסלם הרבה
מסרו את כספם לידי הגננות הפרטיות. אני חושבת טיס לקצץ את התפרחת הזאת
של גנים פרטיים וכדאי אולי להעמיד את הגנים הפרטיים בפני דריטות יותר
חמורות. יתכן טאף צריך להטיל עליהם טס.
אני חושבת שכבר עתה צריכים להתחיל בחיפוש דרכים
ואפשרויות אחרות לכיסוי תקציב הגנים, כדי שלא נזדקק גם בטנת הלימודים
הבאה להוראת-הטעה המוצעת.

ט. ארם:

אינני מבין מדוע צריכים אנו להתרגל להפרדה
הבלתי-הוגנת בין העיקרון לבין הטעשה. הסכום
אשר בגללי באים עתה להציע את התיקון לחוק חינוך חובה טטתכם ב-800,000 לירות.
אינני טולזל בטכום זה, אבל אם יאטרו שבגללו צריך לרדת לסטיון העקרון וההישג
המפואר של סתן חינוך חינם לילדים בגן, הרי דעתי היא טוועדת החינוך בוודאי
אינה יכולה להסכים לזה. אני חושב טאם נלך בדרך זו של הטכטה נעשה שדות רע
גם למסרד החינוך. אין אני טקבל את הטטאטיטטיקה של סר שריד, ואני חושב
טטספר ילדים בגיל חמט מגיע ל-37,000, ועל-כן צדקה חה"כ פרטיץ באטרה טאלפי
ילדים נטארו טחוץ לכתלי הגן. תפקידנו היום לדרוש טמסרד האוצר וטוועדת הכסטים
של הכנסת שידונו בדבר ויטצאו טקור לכיסוי אותם 800,000 לירות החסרים לתקציב
הגנים, כדי שאפשר יהיה לבטל את שכר-הלימוד בגנים.

פ. פרטיץ:

שכחתי למסור את בקשתו של חה"כ גורי אשר ביקש
להזמינו לישיבה בה ידונו על הוראת-הטעה.

הוחלט להזמין את חה"כ גורי לישיבה הבאה.